

Két vélemény egy balesetről

Paragrafusokkal, emberi lelkiismerettel... — ezt az alcímét viselte a lapunk július 4-i számában megjelent, rehabilitációról szóló írásunk. Munkatársunk a szegedi rehabilitációs bizottság egyik fogadónapján hallottakat vetette papírra. Egyebek között D. L. esetét, aki — állítása szerint — munkából hazatérve, útközben lábát törte, balesetét azonban munkáltatója, a Csemege Vállalat nem ismerte el üzemi balesetként. A táppénzlehetőségeket kimerítve még mindig beteg dolgozójuk egy esztendeje tanácsi segélyből, testvérei támogatásából tartja fenn magát. A bizottság vezetője, dr. Csörgő Tibor megyei városi főorvos szorgalmazta, hogy D. L. ismét kérje a vállalatot, sérülését üzemi balesetként kezelje, így az utókezelés idejére is jogosult a táppénzre.

Szerkesztőségünk levelet kapott a Csemege Kereskedelmi Vállalat munkavédelmi-szociálpolitikai osztályától, amely a következőket tartalmazza:

„A szóban forgó cikkben leírtakkal nem értünk egyet, úgy véljük, hogy az egyoldalú tájékoztató alapján, vállalatunk véleményének meghallgatása nélkül jelent meg.

Vállalatunk munkavédelmi-szociálpolitikai osztálya a balesetet kivizsgálta és megállapította, hogy nem üzemi jellegű. Nem üzemi (útibaleset) a baleset, mert — az érvényben levő rendelet alapján — útibalesetnek csak akkor minősülne, ha a dolgozó munkába jövet, illetve munkahelyéről a legközelebbi útján (kisebbségi kitérővel) közlekedik hazafelé, és ekkor éri a sérülés. Nevezett dolgozónk 1982. augusztus 10-én 5.20 órától 14.30 óráig dolgozott a munkaidő nyilvántartási lap szerint. Ennek megfelelően, ha a munkaidő végeztével hazafelindul, legkésőbb 17 óráig haza kellett volna érkeznie. Ugyanakkor a sérülés az 1982. október 5-én általa kitöltött jegyzőkönyv szerint 19 órakor érte. A kezelőorvos által kiállított táppénzes papír is a betegség nem üzemi jellegét rögzíti. Ellentmondásos egyébként az is, hogy hol érte a dolgozót a baleset. Az SZTK jegyzőkönyvbe dolgozónk azt diktálta, hogy a ház előtt a járdán esett le. A vállalatunk rehabilitációs bizottságának írt kérelmében pedig azt írta, hogy 1982. augusztus 10-én munkából jövet a buszról leszállás közben szenvedett lábtörést. A fentiekből egyértelműen kiderül az ellentmondásosság.

Mindezek ellenére vállalatunk munkaügyi osztálya levélben több esetben is megkereste dolgozóinkat, hogy megfelelő segítséget tudjon nyújtani a további munkavégzéshez, a rehabilitációjához. Ez ideig sajnos semminemű visszajelzés nem érkezett, így ügyével érdemben nem tudunk foglalkozni.

Vállalatunk eddig is és ezután is messzemenőképpen foglalkozik dolgozóink szociális helyzetének javításával, problémáival és ezek után sem zárkózik el attól, hogy rokkant dolgozója részére valamilyen megoldást találjon. Kereskedelmi vállalat révén helyben nincs lehetőségünk könnyű fizikai munkát biztosítani. Rehabilitációs megbízottunk kapcsolatot teremtett dr. Csörgő Tibor főorvossal és kérte a

segítségét arra vonatkozóan, hogy D. L. részére olyan munkalehetőséget (egészségi állapotának megfelelő) próbáljanak biztosítani, amit átmenetileg végezni tudna.

A fenti tények ismeretében kérem a Csemege Kereskedelmi Vállalat elmarasztalásának helyesbítését, annál is inkább, mert vállalatunk a tőle elvárható gondossággal járt el a tények kivizsgálásában, nevezett dolgozónk helyzetének könyvnyitése érdekében.”

A kérdésnek ezennel eleget tettünk, de nehogy ismét az egyoldalú tájékoztatás vádjá érjen bennünket, közöljük a szakember, dr. Csörgő Tibor véleményét is.

„A Csemege Kereskedelmi Vállalat telefonon, illetve levélben is megkeresett D. L. dolgozójuk ügyében. A vállalat a személyzeti szociális vezérigazgató-helyettes nevében leírta, hogy dolgozójuk rehabilitációja érdekében körültekintően jár-tak el.

Tényként kell közölnöm, hogy D. L. rehabilitációs ügyével a Szegedi Rehabilitációs Bizottság a dolgozó által leírt levél kapcsán, az ő kérésére foglalkozott. A dolgozó levélében előadta, hogy 1982. augusztus 10-én balesetet szenvedett, melynek következtében 1983. augusztus 12-vel táppénzes igényét kimerítve keresőképtelen állománya megszűnt, táppénzt nem kap, dolgozni nem tud, így semmiféle jövedelme nincs. Munkaképesség csökkenését az OOSZI I. fokú bizottsága 40 százalékosan állapította meg. A dolgozó azt is leírta, hogy a vállalat részéről arra ösztönzik, mondja fel mert egyébként jogszabályellenes kilépőnek tekintik.

Ilyen előzmény után került sor rehabilitációs eljárásra, amikor személyesen beszélünk vele. Egészségi állapotát tekintve véleményünk az, hogy a dolgozó jobb bokatorrése nem gyógyult meg tökéletesen, további szakszerű gyógykezelésre van szüksége, mely után még eredmény, javulás várható. D. L. elmondotta, hogy balesete munkából hazamenet (Szegedről Dócsra) történt. Nem áll rendelkezésünkre — telefon és levélváltás után sem — minden vállalati dokumentum, illetve az útibalesetet igazoló vagy elvető tényfeltáró jegyzőkönyv. A dolgozó elmon-

dása alapján a Rehabilitációs Bizottságban felmerült a lehetőség, hogy D. L. munkáltatójánál üzemi útibaleset elismerését kezdeményezze, mert ennek elfogadása esetén a kiesett időre és a továbbiakban is, gyógyulásáig ellátásra jogosult.

A vállalat részéről telefonon és levélben is arról tájékoztattak, hogy az üzemi baleset illetően körültekintően jártak el és egyébként is a dolgozó ez irányú kérésére ellentmondásos. A magam részéről, a bizottság nevében, az I. 991/1984. számú határozatomban foglalt véleményemet fenntartom, mert nem tisztázták azt, hogy a dolgozó Szegedről Dócsra milyen körülmények között, hogyan és mikor érkezhetett meg, pusztán hivatkozni arra, hogy ha 14.30 órakor munkáját befejezte, akkor 17 óráig haza kellett volna érkeznie. Kérdés, van-e ekkor közlekedési eszköz, illetve volt-e, amivel hazajuthatott; teft-e közben kitérőt és mekkorát, milyen okból? A vállalat még felhozta, hogy ellentmondásos a dolgozó bejelentése, mert nem jelölte meg pontosan a baleset helyét, valamint a kezelőorvos által kiállított táppénzes igazoláson sem rögzítették az üzemi baleset tényét. Ezt nem is szükséges föltüntetni, mert nem ez dönti el a keresőképtelenség üzemi baleset vagy nem üzemi baleset jellegét, hanem a baleset körülményeit feltáró tényvizsgálat és az üzemi baleseti jegyzőkönyv.

Mindebből kitűnik, hogy az ügy valóban „ellentmondásos”, mert D. L. sorsának megítélésében a rehabilitációs bizottságnak és a vállalatnak eltérő a véleménye. Az azonban természetesen, hogy a humánus megoldást kereső fél pártján vagyunk, mert hogy mégiscsak egy szerencsétlenül járt, vállalata látásából kikerült emberről van szó.

Tudjuk, a csökkent munkaképességű emberekről való gondoskodásnak megvannak a jogi eszközei, amelyek azonban nem zárják ki a jóindulatú, együttérző ügyintézés sem. Cikkünkkel éppen a munkaadók figyelemmel szerettük volna fölhangosítani arra, hogy bajba jutott dolgozóik iránt elsősorban nekik vannak — nemcsak jogi, hanem emberi kötelezettségeik is.

Alkatrészügyekről — végre derülátóan

— Jó napot kívánok. Kom-bájnt szeretnék vásárolni.

— Hányat és milyen faj-tát?

— Milyen van?

— Hét SZK-5-ös, tizenegy E-514-es, hat E-512-es, tizenegy E-516-os.

— Tudja mit, mégsem kell nekem új kombájnt. Inkább vennék felhordóláncot a régi-hez.

— Tegnap még volt, hol-nap már lesz.

A fenti párbeszéd a Csong-rád megyei AGROKER-nél zajlott, ha nem is ennyire tömören. Benéztem az aratási ügyeletre, ami — délelőtt lévén — egybeesett a napi munkaidővel. Az ügye-leten alig lézengett vásárló. *Bálint Mária*, az alkatrész-osztály vezetője szerint dél-előtt kilenc körül a legna-gyobb a forgalom. Nézem a nyilvántartásokat: valaha csodaként mutogatták, ha be-jött egy anyagbeszerző tiz-tizenkét tételből álló lista-val, és mindent megkapott, amit venni akart. Most szin-te sorjáznak a százszázalékos listák.

— Nincs is hiánycikk?

— Túl szép lenne. Itt van, a csanyteleki téesz kért E-516-os kombájnt, hogy telen-gy, nem tudunk adni neki. Föl-hívtuk az AGROTEK-et, őt másik megyei AGROKER-t, sehol sem tudtak adni. Kap-ható viszont jó néhány sok-éves hiánycikk: megjött a bálázókhoz a komplett kö-tőzőberendezés. Van kötőző-csőr, ugyancsak a bálázók-hoz, ami szintén új és ör-vendetes: megszűnt a hi-ánypsichózis. A téeszek ma már nem vesznek előre, rak-tárra, hanem legtöbbször csak akkor jön az anyagbe-szerző, ha megállapították a hibát. Ez jó jel, mert biznak abban, hogy megtalálják ná-lunk, amit kell, és amikor kell.

— Talán kevés a pénzük a téeszeknek.

— Ezt is gyakran emle-getik. Nálunk ez úgy jelent-kezik, hogy az alkatrészfor-galom már eléri a géposztá-lyi forgalmát. Később se-lejteznek le gépeket. Főda-rabokat is ritkábban cserél-nek, ehelyett megbütyköl-ik a műhelyben. A gépek vi-szont itt állnak az udvaron. Az utolsó készletzáraskor még MTZ-82-es traktor is volt raktáron, ami a mi szakmánkban pár éve még elképzelhetetlen lett volna.

— Mi az oka, hogy jobb az ellátás? Mennyi ebből a maguk érdeme?

— Minket szidtak koráb-ban azért is, ha nem jöttek meg az importalkatrészek. Idén lényegesen jobban tel-jesíti ígéreteit a szovjet és az NDK-beli partner. Kiala-kultak a hazai gyártás fel-tételei is, bár a jobb import

miatt idén kevesebb itthoni alkatrészre van szükség.

— Gyanakvóak a téeszek a hazai alkatrészekkel.

— Ez igaz, van is némi okuk rá. Magyaránként annyit, hogy legfeljebb min-tadarobot tudunk adni a gyártóknak, de nincs méret-táblázat hozzá. Így aztán nem derül ki, hogy az adott alkatrész a tureshatár köze-pén, tetején vagy alján van-e. Úgy veszik, hogy a közepén van, s olykor ki-derül, a mintadarab határ-eseit volt.

— Mi az, amit mégis a saját érdemüknek tarthat-nak?

— A mezőgazdaságnak mintegy 80 ezerféle alkat-részre van szüksége. A mi lehetőségeink mintegy nyolc-ezerfélére terjednek. Mi ott tévedhetünk vagy tehetjük jól a dolgunkat, hogy a nyolcvanezerből melyik nyolcvezret szerezük be, hogy a lehető legtöbb igényt ki tudjuk elégíteni. Tévedhe-tünk, ha egyszerre tízeves készletet idehozatunk, de úgy is, ha két hét alatt el-fogy, amit egy évre rende-lünk.

— Hogyan lehet egy évre előre rendelni?

— Találomra. Az idei el-ső negyedév végére le kel-lett adnunk a 85-re szóló igényeket. A téeszben még fogalmuk sincs, mire lesz szükségük jövőre, nekünk viszont már irni kell meg-rendelőt. Kértük, legalább azt jelezzék, ami biztosan kell nekik, legyen valami fogódzónk. Azt felelik, hon-nan tudnák, mi romlik el. Mondtam az egyik főmér-nőnek, amikor megjött a visszajelzés, ha tudná, mi-lyen alkatrészt keres jövő ilyenkor, máris megmonda-nám neki, lesz-e vagy nem.

— Hogyan lett a csőrök, tengelyek, nyolcvezreféle al-katrész osztályán nő a ve-zető?

— Kereskedelmi szakkö-zépiskolát végeztem. Erett-ségi után elmentem élelmi-szer-eladónak. En mostam a követ reggel, este, velem küldték a pénzt a bankba, mindennap másfél műszakot dolgoztam. Háromszor föl-mondtam, mindig megké-r-dezték, van-e másik munka-

helyem. Nem volt; az utolsó napon mindig visszavontam a fölmondást. Zsombón lak-tunk akkor, az utolsó föl-mondás idején erre men-tünk haza édesanyámmal a buszon. Leszálltunk, hátha itt van állás. Megkérdezték, tudok-e gépelni. Tudtam, de becúsított valamilyen hiba. Osztani-szorozni viszont jól tudtam, így az alkatrész-osztályra tettek áruforgalmi előadónak. 1981-ben lettem osztályvezető. Mozgalmas, nem egyhangú munka.

— Van más nő is hasonló beosztásban?

— Debrecenben volt egy, de állítólag nem vált be. Budapesten van még egy idősebb hölgy, a többiek mind férfiak. Előfordult, hogy kerestem egy másik vál-lalat igazgatóhelyettese. Be-jött a szobámba, azt mon-dja, az osztályvezetőt keresi. Mondtam, üljön le. Nem ült le, hanem erősebben mondta, hogy az osztályve-zetővel akar beszélni. Mond-tam, jól van, akkor is üljön le. Harmadik nekifutásra jött rá, hogy én vagyok az osztályvezető. Amikor kine-veztek, az egyik legjobb gé-gészeti szakember meg is mondta: nem szeret nővel tárgyalni, talán nem is le-het velük. Azóta már kibé-kült velem 6 is. Főleg nők-kei dolgozunk itt, egy férfi szerintem képtelen lenne ar-ra, hogy egész nap itt üldö-géljen, tegye-vegye a karto-nokat.

— Mennyi plusz munkát jelent az aratási ügyelet?

— Negyed négyig dolgoz-nánk, most egy-egy szakra-ktáros és egy előadó hétig itt marad. No meg a szom-bat és a vasárnap.

— Van forgalom? Nem felesleges itt ülniük?

— Múlt szombaton példá-ul igen sokan jöttek. Ha délután elromlik egy kom-bájnt, s ahhoz még aznap megkapják az alkatrészt, es-te, éjszaka meg lehet javíta-ni. Másnap reggel már dol-gozhat. Ez rengeteget jelent az aratás csúcsidejében a téeszeknek. Ha ügyeleten-ként csak egy-két ilyen eset akad, akkor már nem va-gyunk itt hiába.

Tanács István

Nyári tejellátás Naponta kétszer szállítanak

A nyári időszakban is jó színvonalú ellátást biztosít a tejpar. Ez pedig nem könnyű feladat, hiszen a tavalyihoz képest egyébként is mintegy 5 százalékkal emel-keedett a tej-, tejtermék-fogyasztás, s a melegben még inkább fokozódnak az igények. Az iparág növelte a felvásárlást a tehenésze-tektől, s így elegendő alap-anyaghoz jut.

A meleg napokon az áll-landó friss tejutánpótlás adja a vállalatnak a legna-gyobb munkát. A tejpar nyári szállítási menetrend-jét eddig sikerült betartani. Budapest 400 legfonto-sabb boltjába a hajnali száll-ításokon túl délután is el-juttatják a friss tejet. Ehhez hasonlóan 80 vidéki város kétezer boltjában is átálltak a napi kétszeri, nyári száll-ításra.

Az üdülőcentrumok, ki-rándulóhelyek ellátását a vállalatok — együttműködve a kereskedelemmel — ki-emelt feladatként kezelik. A Közép-Magyarországi Tej-ipari Vállalat a Duna-ka-nyarba a nyári időszakban naponta 20 százalékkal több terméket szállít ki. A tejen kívül a túró és a joghurt a legkeresettebb termék. Több helyen, így Verőcsemaros, Nagymaros, Zebegegy strandjain, hajó kikötőinek közelében alkalmi boltok

kinálják a tejtermékek szé-les választékát.

A Veszprém megyei Tej-ipari Vállalat a nyári üdülé-si szezonban több mint egy-millió fogyasztóval számol. ellátásukra naponta 200 gép-kocsi szállítja a tejet, tej-terméket. Emellett a veszp-rémi központban öt ügyele-tes autó várakozik, a soron-kívüli megrendeléseknek tesznek eleget. Az igények-nek megfelelően a megye tejüzemei nyárra átállítják gépeiket egy részét, kevesebb sajtot gyártanak, s több te-jet adnak a fogyasztóknak. Am a kánikulai napokon nem mindig tudnak lépést tartani a kereslettel, ráadá-sul a kereskedelem hűtő-pultjainak kapacitása is sok-szor szűkösködik bizonyul. A tejtermékekből gazdag a kí-nálat, ezt tovább gazdagítja a most megjelent Pelső ne-vű lágysajt és a gyümölcsös krémtúró.

A Balaton déli partjának ellátása elsősorban a Kapos-vári Tejipari Vállalat fel-a-data. Napi termelésük csak-nem kétharmadát — 120 tonna tejet és tejterméket — a balatonszárszói lerakat-ba továbbítják, ahonnan na-ponta 22 hűtőkocsival lát-ják el az üdülőket, boltokat, vendéglátó egységeket. Bő-séges a tejtermék választék, csupán tartós tejből van a kívántnál kevesebb.

Megújuló munkaverseny A háttérpar pontossága

Az Ikarusnak a szegedi gyára háttérpar: nem lát-ványos, ám annál fontosabb részegységeket gyártanak Szegeden, s a késztermékek összeszerelése csak úgy me-het zökkenőmentesen, ha minden szükséges részegy-ség időre Budapestre, vagy Székesfehérvárra ér. Az Ika-rus az ország egyik legna-gyobb exportáló vállalata, a márkanévet világszerte ismerik. Jó néhány új típus került ki a tervezők aszta-láról, néhánynak a gyártá-sát már meg is kezdték.

Nemrégiben termelési ta-nácskozásokat tartottak a szegedi gyárban, amelyen elhatározták, hogy csatlako-znak a nagyvállalat egé-szével a felszabadulási és kongresszusi munkaver-senyhez. Testreszabott fela-

datokat vállaltak a szegedi-ek: hiánytalanul ellátják a szükséges alkatrészekkel, részegységekkel a budapesti és a székesfehérvári össze-szerelő üzemeket. Csök-kentik a selejt mennyiségét, s ami ebből következik: ja-vítják a gyártott alkatrészek minőségét. Új raktár épül a gyár területén, ennek a be-fejező munkáit, s üzemb-helyezését társadalmi mun-kában végzik a dolgozók, hogy minél előbb, és minél olcsóbban birtokba vehessék a régen várt és igényelt épületet.

A legnagyobb tételeket azonban a veszteségidő húsz-százalékos csökkentése, és az anyagmegtakarítás jel-entli. Lényegében a terme-lés költségei csökkennek ez-

zel — a korábbiakhoz ké-pest további hárommillió forintos takarékossgágot vál-lalt a kollektíva. Ezen fe-lül mintegy kétfélmillió forin-ta taksálják az újítások ré-vén elérni kívánt megtaka-rításokat.

Vállalták a dolgozók azt is, ami szükséges a célok el-éréséhez: a szigorúbb fe-gyelmet, a gyáron belüli pontosabb összedolgozást. Ezek a vállalások, ugyanis csak akkor teljesülnek, ha a gyárban tevékenykedő brigádok, s ezek minden tagja a maga területén min-dent megtesz, hogy fölösie-gesen ne használjanak anya-got, energiát, folyamatos és pontos legyen az anyagellá-tás, s senki ne lazsáljon.